

ANALYSE FRA BØRNS VILKÅR • MAJ 20201

Børn og unges brug af piller og medicin mod hovedpine, mavepine, søvnbesvær og nervøsitet

Indledning

De fleste børn og unge har et indholdsrigt liv med mulighed for at deltage i mange forskellige, positive fællesskaber; i hjemmet, i skolen, i venskaber, i foreningsliv og andre fritidsaktiviteter, på sociale medier, i computerspil og andre digitale fora. Men det er også et liv, hvor man skal afkode en lang række spilleregler, og hvor man møder mange forventninger og krav. Derfor sætter Børns Vilkår og TrygFonden fokus på det pres, som nogle børn og unge oplever og den følelse af stress, det kan resultere i. Dette notat er ét i rækken af udgivelser om emnet, og her sætter vi fokus på børn og unges ugentlige brug af piller og medicin mod hovedpine, mavepine, søvnbesvær og nervøsitet.

Vi har valgt at spørge skoleelever i 6. og 9.klasse ind til brugen af piller og anden medicin mod hovedpine, mavepine, nervøsitet og søvnbesvær fordi, vi i de indledende interviews om pres og stress med skoleelever i 6. og 9.klasse erfarede at flere unge piger i 9.klasse bruger smertestillende til at forebygge eller dulme hovedpine, mavepine, nervøsitet og søvnbesvær for at kunne præstere i hverdagen.

Hovedresultater

- 15 pct. af piger i 9. klasse svarer, at de ugentligt har taget piller mod hovedpine, mavepine, nervøsitet eller søvnbesvær.
- 26 pct. af de skoleelever i 9.klasse, der føler sig stresset ofte eller hele tiden svarer, at de ugentligt har taget piller mod hovedpine, mavepine, nervøsitet eller søvnbesvær. Det samme gælder for 6 pct. blandt dem, der sjældent eller aldrig har følt sig stresset.
- 22 pct. af de skoleelever, hvis forældre sjældent eller aldrig interesserer sig for dem, tager medicin ugentligt. Blandt de børn vis forældre altid eller tit interesserer sig for dem gælder det 8 pct. (*Sammenhængen er ikke signifikant for drenge i 6. og 9.klasse*).

- 45 pct. af de skoleelever, der tager piller eller medicin ugentligt har også skadet sig selv med vilje uden at ville begå selvmord.

Omfang af børn og unges ugentlige forbrug af piller og medicin mod hovedpine, mavepine, nervøsitet eller søvnbesvær

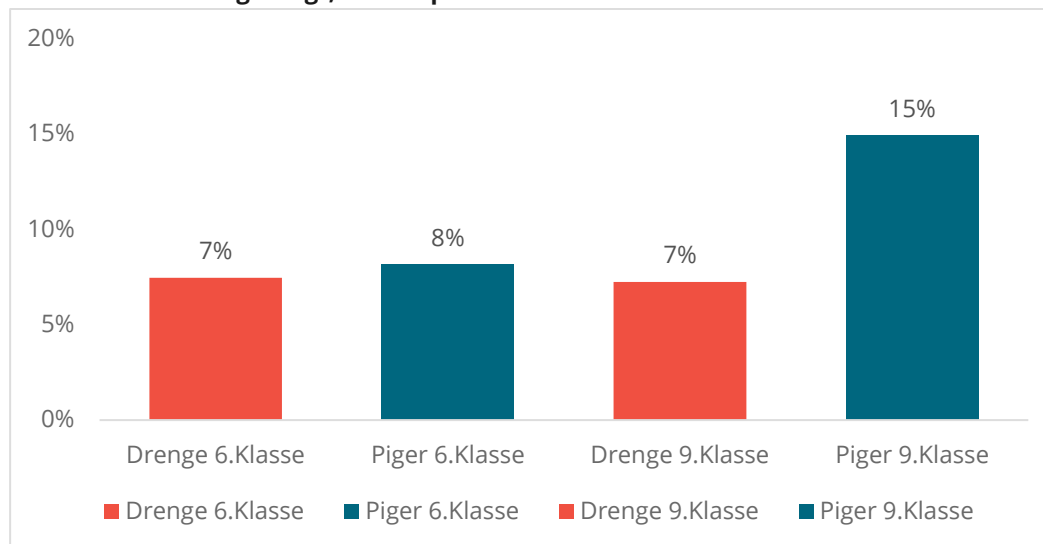
Skoleelever i 9.Klasse

- Figur 1 viser, at 15 pct. af pigerne i 9. klasse svarer, at de ugentligt har taget piller mod hovedpine, mavepine, nervøsitet eller søvnbesvær.
- 7 pct. af drengene i 9. klasse svarer, at de ugentligt har taget piller mod hovedpine, mavepine, nervøsitet eller søvnbesvær.

Skoleelever i 6.Klasse

- 8 pct. af drengene i 9. klasse svarer, at de ugentligt har taget piller mod hovedpine, mavepine, nervøsitet eller søvnbesvær.
- 7 pct. af drengene i 6. klasse svarer, at de ugentligt har taget piller mod hovedpine, mavepine, nervøsitet eller søvnbesvær.

Figur 1: Andelen af skoleelever i 6. og 9. klasse, der tager piller mod hovedpine, mavepine, nervøsitet eller søvnbesvær ugentligt, fordelt på køn

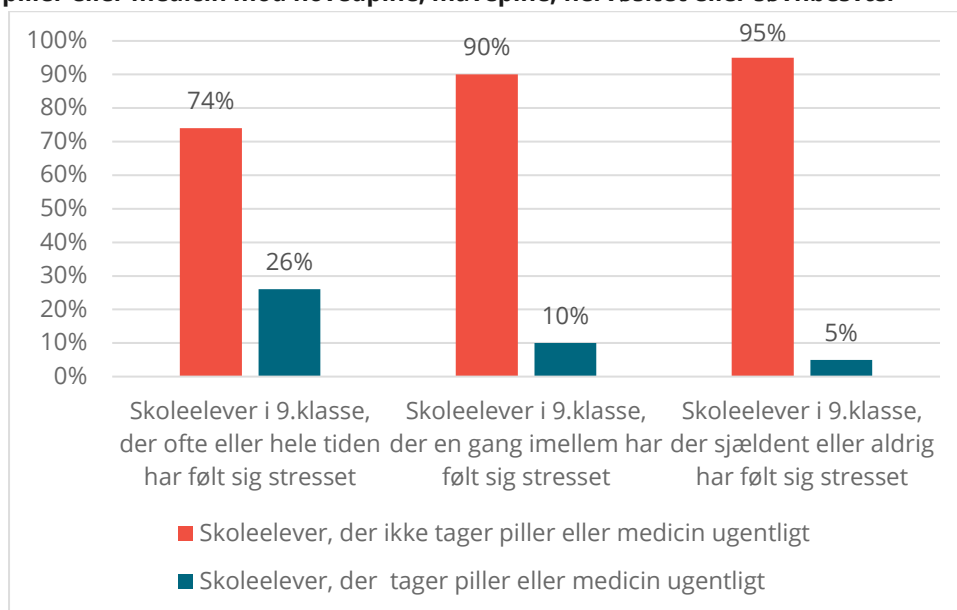
Antal svar: 1819. Figuren viser et kryds mellem skoleelever i 6. og 9. klasse, køn og spørgsmålet 'Tænk på den seneste måned. Hvor ofte har du taget piller eller medicin for... Hovedpine, Mavepine, Nervøsitet, Søvnbesvær'. På figuren er skoleelever der har svaret 'Næsten hver dag' og 'Mere end en gang om ugen' slået sammen. Skolelever der har svaret 'Næsten hver uge', 'Næsten hver måned' eller 'Sjældent eller aldrig' er frasorteret.

Sammenhæng mellem selvoplevet stress og ugentligt forbrug af piller og medicin

Skoleelever i 9.Klasse

- Figur 2 viser, at 26 pct. af de skoleelever i 9.klasse, der føler sig stresset ofte eller hele tiden svarer, at de ugentligt har taget piller mod hovedpine, mavepine, nervøsitet eller søvnbesvær. Det samme gælder for 5 pct. blandt dem, der sjældent eller aldrig har følt sig stresset.
 - o Der er ikke signifikant forskel på drenge og piger.

Figur 2: Sammenhæng for skoleelever i 9.klasse mellem at føle sig stresset og ugentligt forbrug af piller eller medicin mod hovedpine, mavepine, nervøsitet eller søvnbesvær

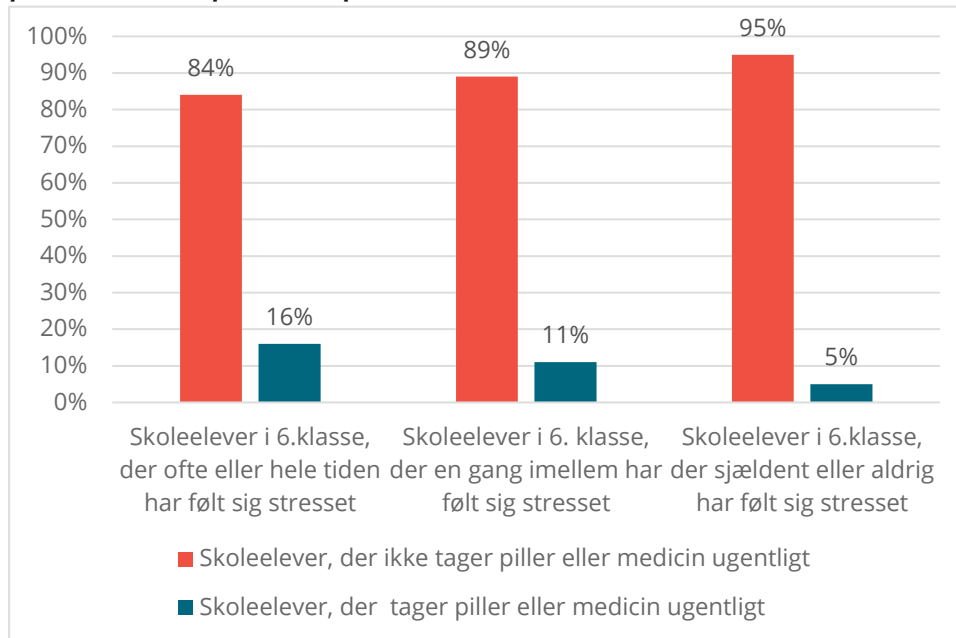

Antal svar: 689. Figuren viser skoleelever i 9.klasse og et kryds mellem spørgsmålene 'Tænk på den seneste måned. Har du følt dig stresset?' og 'Tænk på den seneste måned. Hvor ofte har du taget piller eller medicin for... Hovedpine, Mavepine, Nervøsitet, Søvnbesvær'. På figuren er skoleelever der har svaret 'Næsten hver dag' og 'Mere end en gang om ugen' slået sammen til kategorien 'Unge, der tager piller eller medicin ugentligt'. Skoleelever der har svaret 'Næsten hver uge', 'Næsten hver måned' eller 'Sjældent eller aldrig' er frasorteret.

Skoleelever i 6.klasse

- Figur 3 viser, at 16 pct. af de skoleelever i 9.klasse, der føler sig stresset ofte eller hele tiden svarer, at de ugentligt har taget piller mod hovedpine, mavepine, nervøsitet eller søvnbesvær. Det samme gælder for 5 pct. blandt dem, der sjældent eller aldrig har følt sig stresset.
 - o Der er ikke signifikant forskel på drenge og piger.

Figur 3: Sammenhæng for skoleelever i 6.klasse mellem at føle sig stresset og ugentligt forbrug af piller mod hovedpine, mavepine, nervøsitet eller søvnbesvær

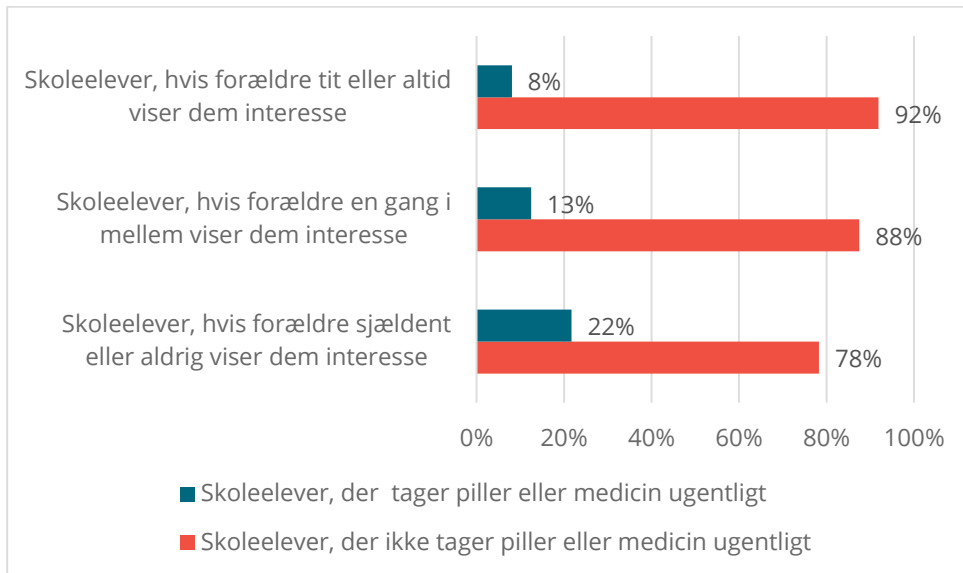
Antal svar: 1029. Figuren viser skoleelever i 6.klasse og et kryds mellem spørgsmålene 'Tænk på den seneste måned. Har du følt dig stresset?' og 'Tænk på den seneste måned. Hvor ofte har du taget piller eller medicin for... Hovedpine, Mavepine, Nervøsitet, Søvnbesvær'. På figuren er skoleelever der har svaret 'Næsten hver dag' og 'Mere end en gang om ugen' slået sammen til kategorien 'Unge, der tager piller eller medicin ugentligt'. Skoleelever der har svaret 'Næsten hver uge', 'Næsten hver måned' eller 'Sjældent eller aldrig' er frasorteret.

Sammenhæng mellem forældres interesse for barnet og brug af piller og medicin

Figur 4 viser, at...

- 22 pct. af skoleelever, hvis forældre sjældent eller aldrig interesserer sig for dem, tager medicin ugentligt. Blandt de skoleelever hvis forældre altid eller tit interesserer sig for dem gælder det 8 pct.
 - Sammenhængen er kun signifikant for piger i 6. og 9.klasse, og er særligt markant for piger i 9.klasse.

Figur 4: Sammenhæng for skoleelever i 6.klasse og 9.klasse mellem forældres interesse og ugentligt forbrug piller mod hovedpine, mavepine, nervøsitet eller søvnbesvær

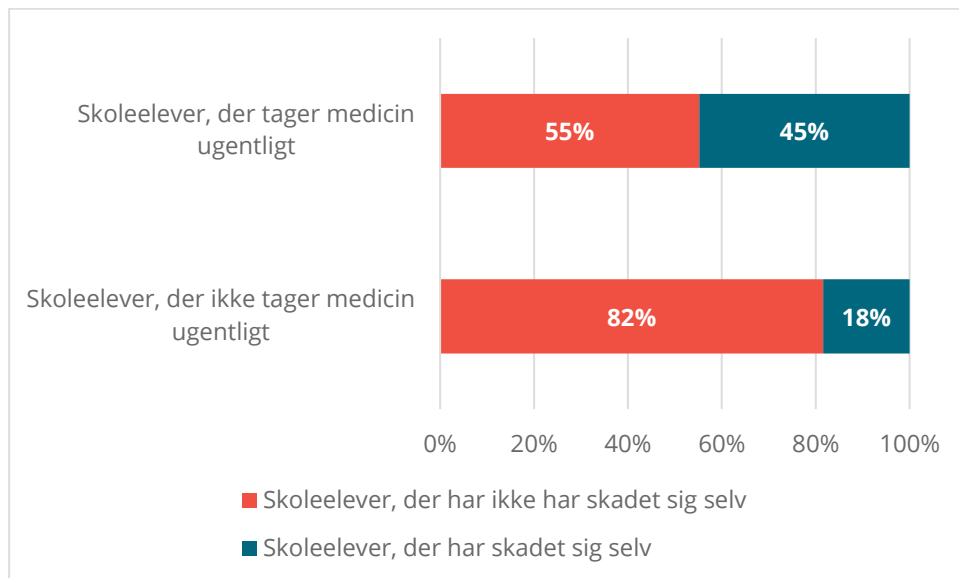

Antal svar: 1697. Figuren viser et kryds mellem spørgsmålene 'Føler du, at de voksne, du bor sammen med, interesserer sig for dig? Med interesserer sig mener vi fx, at de spørger ind til din dag eller hvordan du har det' og 'Tænk på den seneste måned. Hvor ofte har du taget piller eller medicin for... Hovedpine, Mavepine, Nervøsitet, Søvnbesvær'. På figuren er skoleelever der har svaret 'Næsten hver dag' og 'Mere end en gang om ugen' slået sammen til kategorien 'Unge, der tager piller eller medicin ugentligt'. Skoleelever der har svaret 'Næsten hver uge', 'Næsten hver måned' eller 'Sjældent eller aldrig' er frasorteret.

Sammenhæng mellem 9.klasseelevers brug af piller og medicin og selvskade

- 45 pct. af de skoleelever i 9.klasse, der tager piller eller medicin ugentligt har også skadet sig selv med vilje uden at ville begå selvmord.

Figur 5: Sammenhæng mellem skoleelever i 9.klasses ugentligt forbrug af piller mod hovedpine, mavepine, nervøsitet eller søvnbesvær og selvskade

Antal svar: 657. Figuren viser et kryds mellem spørgsmålene 'Har du nogensinde skadet dig selv med vilje, uden at du ville prøve at begå selvmord? (Fx ved at skære, brænde, slå, eller bide dig selv)' og 'Tænk på den seneste måned. Hvor ofte har du taget piller eller medicin for... Hovedpine, Mavepine, Nervøsitet, Søvnbesvær'. På figuren er skoleelever der har svaret 'Næsten hver dag' og 'Mere end en gang om ugen' slået sammen til kategorien 'Unge, der tager piller eller medicin ugentligt'. Skoleelever der har svaret 'Næsten hver uge', 'Næsten hver måned' eller 'Sjældent eller aldrig' er frasorteret. Spørgsmålet om selvskade er lånt efter aftale med Bo Møhl, der er professor i psykologi ved Aalborg Universitet og ekspert i selvskade.

Metode

Om undersøgelsen

Analyserne i dette notat bygger på en spørgeskemaundersøgelse, som handler om pres og stress blandt børn unge. Undersøgelsen er foretaget blandt elever i hhv. 6. og 9. klasse i perioden oktober-november 2019. 1.820 skoleelever har deltaget i undersøgelsen.

Alle sammenhænge, som indgår i analyserne, er testet ved hjælp af χ^2 . Kun statistisk signifikante sammenhænge ($p < 0,05$) indgår.

De skoleklasser, der deltog i undersøgelsen, er en del af Børns Vilkårs børnepaneller 'Viden fra Børn'. Panelet er etableret ved en simpel tilfældig stikprøve på baggrund af udtræk fra Undervisningsministeriets institutionsregister i 2017. Mere end 250 skoleklasser deltager i panelet over tre år, så vi følger de samme klasser fra 4.-6. klassetrin og 7.-9. klassetrin. På grund af nye GDPR-regler har vi i denne undersøgelse ikke haft mulighed for at indsamle viden om, hvilke klasser og skoler der har deltaget. Derfor kan vi ikke udregne en svarprocent på skoleniveau. Svarprocenten på elevniveau er som følger i tabel 1:

Tabel 1: Oversigt over det kvantitative analysegrundlag

Klassetrin	Antal mulige besvarelser	Antal faktiske besvarelser	Svarprocent
Børn i 6. klasse	2.645	1.113	42 pct.
Børn i 9. klasse	2.445	707	29 pct.
Børn samlet	5.090	1.820	36 pct.

Repræsentativitet

Vi har sammenlignet analyseudvalget med populationsdata hentet fra Danmarks Statistisk på en række centrale parametre. Tabellen nedenfor viser, at elevbesvarelserne i skolepanelet på samtlige udvalgte parametre afviger fra populationen. Panelet er dog forholdsvis repræsentativt, da det kun er i forhold til andelen af børn og unge i 6. og 9. klasse, at der er forskelle mellem panelet og populationen på mere end 5 procentpoint. Af den årsag har vi testet alle signifikante resultater opdelt på køn og klassetrin for at teste at sammenhængen er den samme som på tværs af køn og klassetrin. Vi har valgt ikke at afrapportere på etnicitet på grund af for få respondenter. Forskelle på de to klassetrin rapporteres altid, hvis deres svar viser mere end ti procentpoints forskel. Da forskellene imidlertid er ganske små, har vi valgt ikke at vægte data i analyserne, da dette kan medføre andre problematikker, idet vi ikke kender alle karakteristika ved den population, vi undersøger. Tabel 1 viser testresultaterne, der er gennemført vha. z-tests med et fastsat signifikansniveau på 80 pct. og en kritisk værdi på $\pm 1,28$.

Tabel 2: Repræsentativitet: Kønsfordeling; Klassetrin; Etnicitet

	Analyseudvalg			Population			
		Antal	Andel	Antal	Andel	Z-værdi	P-værdi
Køn	Dreng	894	49,1%	57.165	52,0%	-2,43	0,02
	Piger	926	50,9%	52.833	48,0%	2,43	0,02
	Total	1.820	100%	109.998	100%		
Klassetrin	6. klasse	1.113	61,2%	56.012	50,9%	8,73	<0,01
	9. klasse	707	38,8%	53.986	49,1%	-8,73	<0,01
	Total	1.820	100%	109.998	100%		
Herkomst	Dansk oprindelse	1.679	92,3%	96.147	87,4%	6,23	<0,01
	Indvandrere	54	3,0%	5.240	4,8%	-3,60	<0,01
	Efterkommer	87	4,8%	8.611	7,8%	-4,84	<0,01
	Total	1.820	100%	109.998	100%		

*Der er i undersøgelsen to elever, der har angivet 'anden kønsidentitet' på spørgsmålet om køn. Denne gruppe indgår derfor ikke i repræsentativitetstesten

For yderligere information om vores børnepaneler og metoder til børneinddragelse findes på vores hjemmeside: <https://bornsvilkar.dk/boernepaneler>.

Kolofon

Maj 2021

Analyseansvarlig: Mia Horup Pedersen

Tekst og analyse: Mia Horup Pedersen